

KNIHA II

Aeneas vypravuje o svých osudech

Pád Tróje

Rázem umkli všichni a napjatě hleděli na něj:
Aeneas počal tedy a vysoko z lehátka mluvil:

„Nevýslovný bol, má královno, obnovit velíš,
kterak trójskou říši a bědné království naše
vyvrátil řecký lid.

Já sám jsem viděl ty hrůzy,
maje v nich velkou účast.

Kdo mohl by všechno to líčit,
byť to byl Myrmidón, Dolop neb drsného Ulixa vojin,
aniž by potlačil pláč? —

Těž noc již kloní se rosná
chvatně a západ hvězd již počíná vybízet k spánku.

Když však tolik si přeješ, bys poslední útrapy Tróje
slyšela líčit krátce a zvěděla osudy naše,
ačkoli vzpírá se duch, a pouhé se vzpomínky hrozí,
počínám:

Dřevěný kůň

Zlomeni válkou a osudem od cíle hnáni
vůdcové řeckých vojsk — když tolik míjelo roků,
návodem Pallady božské si zbudují koně jak horu,
pobívše žebra té stavby kol dokola fošnamy z jedlí:
za šťastný návrat prý dar, jak roznesli šálivou pověst.

Losují z vybraných reků a zvolené potajmu zavrou
do temných útrob jeho a zbrojným vyplní lidem
vnitřek nesmírných dutin a rozsáhlé koňovo břicho.

Ostrov z pověsti známý je vidět na dohled z Tróje,
Tenedos, bohatý statky, když trójské království kvetlo —
teď jen zátoka pouhá a stanice nejistá lodím.
Plují směrem k němu a na pustém břehu se skryjí.

Mníme, že zmizeli z Tróje a odpluli do Řecka větrem...
tak již Trójská zem je zbravena předlouhých strastí!
Brány se rozletí v ráz: nás těší v achajský tábor
vejít — teď prázdný kraj, jen pusté pobřeží mořské.
„Tady byl Dolopů zástup, zde tábořil Achilleus krutý,
zde bylo jejich loďstvo a tadyhle bývaly boje.

Některí nad zhoubným darem, jenž určen prý Minervě
panně,
žasnou, nesmírné stavbě se divíce — —

Thymoités první
radí vtáhnout v město a tam jej postavit na hrad —
ať již s úmyslem lstným, ať trójský osud tak určil.

Avšak Kapys a jiní, kdo lepší měl rozvahu v duši,
řecký ten úskočný dar, v němž jistou tušili zradu,
kázali do moře svrhnout neb zatopit pod ním a spálit
nebo mu prorazit břicho a prozkoumat dutiny skrýše.

Lid však neví, co počít, a tříští se v mínění různá.

Láokoón

Ejhle, tu Láokoón svůj velký předběhne průvod,
spěchaje z výšin hradu a zardělý zdaleka volá:

„Jaké to šílenství velké, ó neboží krajané moji!
Mníte, že Řek je pryč? Což myslíte, že je kdy jaký
bez klamu danajský dar? — Tak málo snad Ulixa znáte?
Buďto je řecký lid v tom dříví zavřen a ukryt,
anebo přístroj tento je zroben na naše hradby,

vidět chce dovnitř domů a přepadnout Ílion shora, neb je v tom jinačí klam — jen nevěřte, Trójané, koni! Buď to co buď, mám z Danaů strach, byt' dávali dary!“

Řekl a s napětím sil své těžké zarazil kopí dřevěné obludě v bok, jenž vazbou klenul se v oblouk. Uvízl oštěp s chvěním a otrěsem koňova břicha zazněly dutiny skrýše a duněly, jako by lkaly.

Nechtít to božský osud a nebýt nejapné mysli, již by je býval přiměl, by řeckou rozbili skrýši, Trója by nyní stála a trval bys, Priamův hrade!

Sinón

Aj, vtom jakýsi muž, jenž vzad měl svázaný ruce, od pastýřů trójských byl s křikem ke králi vlečen. Náhle se pastýřům sám, jak kráčeli, postavil v cestu, provést chtěje svůj úskok, by Řekům otevřel Tróju, neznámý, směle myslí a připraven k oběma věcem: aby buď nastrojil lest, neb jisté podlehl smrti.

Odevšad mládeže shluk kol něho se zvědavě sbíhá kvapně a veškeren dav má o závod z cizince posměch.

Slyš teď danajskou šalbu a z jednoho zločinu jejich poznáš všecky.

Jak tak bezbranný stál, jim na očích, na pohled zděšen, zvolal, když po trójském davu se rozhlédl dokola zrakem:

„Běda! Ó která země a které moře mě přijme? Aneb copak mi už, mně bídnému, konečně zbývá?“

Vždyť já se Řeky žít už nemohu — nadto pak ještě trójský lid, pln hněvu, si žádá krvavé pomsty!“

Jak tak lká, v nás mění se duch, je tlumena všechna prehlivost v nás — hned chceme, by děl, z čí pochází krve,

co by nám chtěl — necht' poví, več doufá, když nechal se zajmout.

Znenáhla odloží bázeň a praví po chvíli takto: „Zajisté všecko ti, králi, ať cokoli nastane, řeknu pravdivě, aniž zapřu, že pocházím z řeckého kmene — říkám to napřed — vždyť lstivý-li los snad v neštěstí vrhl Sinóna — v lichého mluvku ho nezvrhne, neřku-li v lháře.“

Jestliže někdy k tvým uším se doneslo v hovoru jméno Bélovce Palaméda a známá z pověsti sláva — ježto je zrážel z války, byl obviněn od řeckých vůdců ze zrady nařčením křivým, ač neměl nižádné viny, pak jej vydali na smrt a teď jej mrtvého želí.

Byl jsem příbuzný jeho a chudý otec mě poslal, abych mu průvodcem byl hned ve svých mladistvých letech.

Dokud byl mocným králem a v radách králů měl váhu, dotud také jsem já měl jakés vážené jméno; ale když úskočný muž, král Odysseus, poháněn záští — nemluvím neznámou věc — jej sprovdil z tohoto světa, tu jsem, žalostí zdrcen, svůj život v úkrytu vlekl, s hněvem ve svém srdci, že přítel nevinně zničen.

Těž jsem nemlčel, bloud, ba hlásal jsem nad nimi pomstu, bude-li osud mi přát, bych do své otcovské vlasti přišel vítězně zpět — čímž kruté záští jsem vzbudil.

To byl zhouby mé zdroj, neb nové si Odysseus smýšlel žaloby, jimiž mě děsil, a trousil záhadné řeči v lidu a vinou si jist, k mé záhubě vymýšlel cestu. Nedal si pokoje dřív, až pomocí Kalchanta věštce — nač však tu nemilou věc vám opět zbytečně líčím?

Stejný-li o všech Řecích váš úsudek, k čemu vás meškat? —

stačí, že též jsem Řek — tož honem proveďte ortel! Tak by to Ithačan chtěl — též král by to zaplatil skvěle!“

Tu teprv prahnem zvidat a slyšet příčiny toho,
neznalí takových spádů a takové přetvářky řecké:
mluvil, jakoby v bázni, a předstíral vzrušení myslí:

„Mnohokrát řecký lid, již vyčerpán, pojat byl touhou
prchnout z trójské země a zanechat zdlouhavé války —
měli to udělat dávno! — však mořská je zdržela bouře,
vždycky když chtěli už odplout, a jižní je odstrašil vítr.

Také když tento již kuň, jenž srouben je z javorů
silných,
stál — vtom bouřný liják se rozhučel po celém nebi.

Pošleme Eurypyla v té úzkosti zeptat se Foiba —
avšak neblahou zvěst nám nazpět přinesl z chrámu:

„Krví a dívčinou smrtí jste bouřné smířili větry,
tenkrát když k trójským břehům jste poprvé, Řekové,
přišli,
krví jest hledat návrat a řeckým životem milost
vykoupit.“

Když ten výrok se k uším donesl lidu,
strnuli, mrazivý strach jim v kostech pronikl morkem,
komu je chystána zhouba a koho to Apollón míní.

Tehdy s náramným hlukem tam přivedl do středu
vojska

Ithačan Kalehanta věštce a s důrazem nutil ho říci,
jaká je božská ta vůle — již tehdy mi věštili mnozí
krutou strůjcovu lest, mou budoucnost vidouce v duchu.

Věstec po deset dní byl zamklý, tajně se tváře,
nechtěje nikoho z nás svým slovem navrhnout k smrti.

Konečně velkým křikem byv Ulixem donucen stěžít,
vyrazil slovo a mne, jak smluveno, za oběť určil.

Každý souhlasil rád, vždyť čeho se pro sebe báli,
když bylo v jiného zmar teď změněno, rádi to snesli.

Prokletý den již nablízku byl, již chystána byla
oběť: slaná mouka a na skrání obětní stužka.

Tu jsem se vyrval smrti, to přiznávám, zpřerážel
pouta,

v močál plný bahna a v síti v noci se ukryl,
co by jen odpluli odtud — ač vskutku-li odplují odtud.

Teď již naděje nemám, že dávnou otčinu spatřím,
ani své sladké dítky a obzvláště drahého otce:
na nich pro můj útěk se možná Řekové pomstí,
za mne, a ten můj čin snad vyváží nebohých smrtí.

Proto při bozích v nebi, již pravdy jsou svědkové
mocní,
pro věrnost neporušenou, jež přec snad doposud někde
v člověku zbývá, tě prosím, měj lítost s takovou strastí,
slituj se nad mou duší, jež trpí nevinně křivdu!“

Darujem život těm slzám a k tomu ho litujem ještě.
První Priamos sám dá rozkaz zajatci sejmout
na rukou těsná pouta a praví mu vlídnými slovy:

„Buď si kdo buď,“ dí král, „již zapomeň ztracených
Řeků!“

Budeš teď náš — však nač se chce ptát, hleď říci mi
správně:
Nač toho velkého koně tu stavěli? Kdo si to smyslí?
Co to má být? Snad pro bohy dar? Snad válečný přístroj?“

Řekl, on v úskoku mistr a v řecké honěný šalbě,
nahoru pozdvihl ruce, už bez pout, k nebeským hvězdám:

„Vás, ó věčné ohně, vy božské moci, jež nelze
zklamat, za svědky volám, i oltáře, prokleté meče,
jimž jsem prchl, a vínek, jež nesl jsem jakožto žertva:
teď se už zbaviti smím těch svatých závazků Řeků,
smím je už v nenávist vzít a vynést na světlo všechno,
cokoli chtějí skrývat — mne neváží zákony vlasti.
Ty jen v slově mi stůj, hleď zachovat, zachován, věrnost,
Trójane, řeknu-li pravdu, a hojně ti za život splatím.“

Všechna naděje Řeků a důvěra v počatou válku pevný v Palladě základ vždy mívala, ale co drze osudný bohynin obraz si odnést troufali z chrámu hříšný Týdeovec a Odysseus, zločinů strůjce, pobivše veškerou stráž, jež hlídala na hradě trójském, popadli svatou sochu a rukou zbrocenou krví vínků božské panny se s drzou odvahou dotkli —

Tehdy počala slábnout a nazpět klesat a mizet naděje, zlomeny síly — duch bohynin odpadl od nich.

Neklamné znamení toho jim Pallas zázrakem dala: obraz v táboře vojsk byv postaven, strnule upřel hněvivý zrak, vzplál v očích mu žár, a po údech sláný vyrazil pot, pak — divoucí div — sám obraz se třikrát vymrštil od země vzhůru a štít se i s oštěpem třásl.

Ihned jim věští Kalchás, ať zkusí to po moři prehnout: trójský že nemůže hrad být řeckou vyvrácen zbraní, leč když pro dotaz bohů se vrátí a přivezou nazpět sochu, již po mořských vodách si odvezli na oblých lodích.

I když teď odpluli větrem a cílí k otcovským zemím, božskou to pomoc a zbraň jen shánějí — brzy však náhle po moři budou tu zas — tak vyložil znamení Kalchás.

Kůň ten za palladium byl postaven na pokyn věštcův, za onu urážku božstva, by smířil ten neblahý zločin.

Tuto pak hroznou stavbu dal Kalchás sroubením trámů proto tak vysoko zdvihnout a vztyčit k samému nebi, aby vám neprošla branou a na hrad nemohla přijít ani vám chrániti lid, jak dřívější Palladin obraz.

Vaše-li poškodí dlaň ten dar, jenž Minervě určen, potom strašný zmar — spíš na něj bozi tu kletbu obraťte! — královu říší i veškeré Trójaný stihne.

Kdyby však do vašich zdí byl vašima rukama vtažen,

Trójané velkou válkou se přivalí k mykénským hradbám sami, a tento prý los pak čeká na naše vnuky.“

Nabyla takovou šalbou a úklady Sinóna lháře víry ta lež — nás lest, nás vyhané přemohly slzy, nás, jež Týdeův syn, jež Achilleus, Thessalan rodem, deset nezmohlo roků ni tisíc válečných lodí.

Smrt Láokoóntova

Vtom však i jiný zjev nás překvapí, nebohé Tróy, mnohem hroznější ještě, a náhle nám rozbouří srdce:

Láokoón byv zvolen, by Neptúnu vykonal obět, zabít chtěl před oltářem, jak obvykle, velkého býka. Aj, vtom poklidným mořem se blíží — hrůza to líčit! — z míst, v nichž Tenedos jest, dva hadi v závitech

strašných

vrhnou se do mořských vln a pospolu ke břehu plují. Hrudí ze vzdutých proudů jsou vztyčeni, krvavě rudé hřebeny nad vodu čnějí a zadní konce těch hadů plují vlnami moře a hřbety se svíjejí v kruhy.

Moře se pění a šumí — a již jsou při samém břehu: oči jsou podlity krví a žhoucím plamenem hoří, mrštným jazykem svým pak lížou syčící tlamy.

Zbledneme nad tím zjevem a prcháme: útokem jistým míří na kněze přímo — však dříve se ovine každý okolo jednoho z těl dvou malých knězových synů, zuřivě do něho hryže a drásá nebohé údy.

Otce, jenž na pomoc chvátá a kopí v pravici nese, uchopí, v závitech sevřou a dvakrát ho šupinným tělem ovinou kolem boku a dvakrát okolo šíje, potom však krkem i hlavou se nad něj vysoko vztyčí.

Ubožák rukama přítom se namáhá roztrhnout kruhy,

potřísněn na božském vínku jich černým jedem a slinou,
přítom strašlivý křik až vzhůru k nebesům zdvihá,
jako když bučí býk, jenž shodil sekýru z krku,
jež jej nejistě tala, a uniká oltáři raněn.

Potom směrem k chrámu se plazí oba ti hadi
s chvatem a směřují k hradu, kde hrozná Minerva bydlí,
načež pod kruhem štítu se ukryjí, u jejích nohou.

Trójané vtáhnou koně do města

Tehdy však v zděšenou hruď zas nové leknutí Tróúm
vnikne a každý tvrdí, že za zločin pokutu splácí
po právu Láokoón, že kopím posvátné dřevo
znectil a klatý oštěp mu vrazil do jeho boku.
„Vtáhněme na hrad koně a bohyni o milost prosme!“
zvolá veškeren lid.

Průlom děláme do zdi a městské bouráme hradby;
všichni se mají k práci a pod nohy koňovy kladou
válce a lněný provaz mu napnou okolo krku.

Již nám otvorem v hradbě ten nástroj záhuby stoupá,
který je plný zbraní...

A píseň chlapci a dívky
zpívají, celí šťastní, když mohou se provazu dotknout.

Stoupá kůň — již ve městě je — již nad domy strmí...
Otěino, bohů sídlo, ó Ílion, dardanské hradby
proslulé kdys!

Již po čtvrté kůň hned na prahu brány
stanul a v útrokách zbraň již po čtvrté zařinkla hlasně —
my však nedbáme na nic a slepým šílenstvím hnáni
táhneme kletou stvůru, ji stavíme na svatém hradě.

Tehdy věštila nám též Kassandra budoucí hrůzy —
nikdy však žádný z Tróú jí nevěřil — z Foibovy vůle.

My však, nebozí lidé, jimž den ten naposled vzešel,
po městě božské chrámy jsme zdobili slavnostním listím.

Dobytí Tróje

Zatím se otočí nebe a noc již pospíchá z moře,
halíc v temný stín baň nebes i veškerou zemi
zároveň s řeckou lstí.

Lid trójský po celém městě
ztichl a chabé údy mu objal hluboký spánek.

Tehdy už řecký voj plul tichým příznivým svitem
mlčící zářné lunny, plul na lodích v bitevním šiku
z Teneda ke známým břehům.

Když na zádi královské

signál

zaplanul, tehdy Sinón, ježž osud neblahý chránil,
otevře závoru skryše a vojíny zavřené v koni
potajmu vypustí ven. — Kůň otevřen na světlo vrátí
všecky — ti radosti plni z těch dutin dřevěných vyjdou:
Thessandros, Sthenelos, vůdci, a Odysseus, hrdina strašný,
po laně spuštěném s koně, i Akamás chrabří a Thoás,
Pyrrhos, Péleův vnuk, též Macháón, nejprve ze všech,
s nimi i Meneláos i Epeios, úkladu strůjce.

Ihned do města vniknou, jež uspal spánek a víno,
rázem pobijí stráž, pak vpustí průlomem brány
do města spojence své: dav vojínů smluvených s nimi.

Hektór

Právě byl čas, kdy první klid všem nebohým lidem
vzchází a z milosti boží je objímá, nade vše milý.

Tu se mi ve snách zdá, jak Hektór, nanejvýš smutný, před mýma očima stojí a hořké prolévá slzy, jako když vláčen byl koňmi a prachem krvavým zhyzděn v tváři a zpuchlé nohy mu veskrz pronikal řemen.

Běda! Ó jakou měl tvář! — Jak jinačí, nežli byl

Hektór

tenkrát, když vracel se z boje, jsa ve zbroji Achilleově, nebo když trójský žár kdys vrhal do řeckých lodí!

Rozeuchán měl svůj vous, měl krví spleené vlasy, poset byl ranami těmi, jichž bez počtu okolo hradeb otcovských utržil kdys.

Já sám jsem, tak se mi zdálo, první jej oslovil s pláčem a smutná pronášel slova:

„Hektore, dardanská hvězdo, ty jistá naděje Tróů, kde ses to takový čas jen zdržoval? Z kterýchpak končin vítán přicházíš k nám? Jak rádi tě po četných ztrátách Tróů, po různých strastech i celého města i lidí, umdlení, vidíme zas! — Však co ti tak potupně mohlo jasnou zohyzdit tvář? — Kdes přišel k takovým ranám?“

Neřekl nic, když marný stesk jsem pronášel k němu, nýbrž z hlubiny ňader si povzdechl těžce a pravil:

„Prchej, bohynin synu, a vyrvi se z plamenů těchto! Hradeb zmocnil se Řek, již pyšná Trója se kácí! Dost již vlasti je dáno i Priamu!

Kdyby se trójský rukou hájit dal hrad, již touto by obhájen býval!

Teď ti jen svátosti své, své penáty svěřuje Trója, tyto si za druhy zvol svých osudů, hledej jim hradby, jež jim, veliké, zřídíš, až probloudíš daleká moře!“

Řekl a mocnou Vestu a její posvátné vínky vynáší s věčným ohněm, jenž uvnitř svatyně hořel.

Mezitím z různých stran je slyšet po městě nářek, pořád více a víc, ač v ústraní, v odlehleém místě drahého Anchisa dům byl kolkol stromovím zakryt, jasněji pronikal hluk, ryk zbraní dorážel hrozný.

Rychle se vytrhnu ze sna a vstupuji na střechu domu, na samý její vrchol, a naslouchám s napjatým sluchem.

Vpadne-li v obilí oheň, když jižní větrové zuří neb když bystřina dravá se rozvodní přívalem horským, zaplaví osení bujné i s ornicí, práci to býků, kácí a unáší lesy.

I užasne, ohromen, pastýř, který z vrcholu skal ten hukot strašlivý slyší.

Teď mi je celá ta věc již patrna, zjevný je zrádný úklad: již Déifobův se zřítíl veliký palác, zmožený požáru mocí, již v blízkém sousedství hoří palác Úkalegontův — pláň mořská do dálky září, strašný je vojínů ryk, zní rachotné troubení polnic.

*Aeneas v boji * Panthús * Androgeós*

Po zbrani sahám slepě, však nevím, k jakému cíli, avšak horoucně planu, jít sebrat k zápasu mužstvo, s nímž bych ke hradu spěl — vztek s hněvem

mi strhuje rozum, to jen jasno mi je, jak krásné v boji je zemřít.

Ejhle, vtom přibíhá Panthús, jenž řeckým unikl

zbraním,

Panthús, Óthryův syn, kněz Foibův na hradě trójském, v rukou zmožené bohy a svátosti, malého vnuka vláčeje, bez dechu běžel a mířil k našemu prahu.

„Jaký je osud Tróje, ó Panthoe, jak je to s hradem?“

Sotva jsem domluvil já, již Panthús s povzdechem
pravil:

„Nastal záhuby den, je poslední hodina Tróje!
Byli jsme Trójané kdys, byl hrad náš, bývala skvělá
trójská válečná sláva — hněv Jovův přenesl všecko
k Řekům, hoří Trója, a Řekové pány jsou města.

Kůň, jenž ve středu města se vztyčuje, vojíny chrlí,
Sinón, nad námi vítěz, pak šíří požáry všude
s posměchem, jiné davy se branou dvojkřídlovou valí —
tisíce, kolik jich kdys sem poslaly Mykény velké:
obsadí ulice úzké a naproti napřáhnou zbraně
k zápasu, ocele šik tam trčí s bleskotným hrotem,
taseným, hotovým vraždit. — A ještě jen u brány strážě
vpředu se k odporu mají a marným bojem se brání.“

Na tato Panthova slova — a zřejmým řízením božím
ženu se v plamen a seč, kam děsná mě Erinýs volá,
lomoz bitvy a ryk, jenž k hvězdám nebeským stoupá...

Přidal se za druha Rífeus a Épytos, hrdina v boji,
kteří v měsíční záři se vyskytli, Hypanis, Dymás
k mému se přidruží boku a Koroibos, mladistvý junák,
Mygdonův syn:

Ten za oněch dnů sem teprve přišel,
poněvadž ke Kassandře byl vznícen šílenou láskou,
Priamu, tchánovi svému, i Trójanům pomoci chtěje,
nešťastník; nedbal slov, jež v božském nadšení vyřkla
nevěsta.

Když jsem viděl jich shluk, jak s odvahou po boji
prahnou,

toto jsem pravil ještě: „Ó junáci, stateční marně,
máte-li nezvratnou touhu jít za mužem, který se vrhá
na smrt, jaký je teď stav zápasu, vidíte sami:
z chrámů a oltářů svých již prchli bohové všichni,

na nichž Ília zdar byl založen — na pomoc jdete
městu již hořícímu... Nuž zemřeme! V zápas se vrhněm!
Jedna je zdolaných spása; již v žádnou nedoufat spásu!

Tak byl roznícen vztek v těch jinoších! Všichni jak
vleci,

lupiči, v černé mlze — když nezkrotná žaludku žravost
z doupat žene je slepě a štěňata nechaná doma
čekají s vyschlým hrdlem — skrz nepřátele davy a střely
kvapíme k jisté smrti a do středu města se ženem;
odevšad černá noc nás halí a obléhá stínem.

Kdopak by seč té noci a klání vylíčil slovy?
Kdopak by všecku tu strast moh zcela oželet pláčem?
Kácí se dávné město, jež kolik století vládlo!
Kolik nehybných těl tam po zemi v ulicích města,
kolik po domech všude a na prázích posvátných chrámů
poseto jest?

Však necedí krev jen Trójané sami —
někdy i přemoženému se vrací do hrudi chrabrost —
klesají Řekové též, ač vítězi!

Všude jen hrozný
zármutek, všude jen úděs a nesčetné výjevy smrti!

Z Řeků tu Androgeós, jež provázel veliký zástup,
první přišel nám vstříc, neb měl nás za hlouček přátel.

Ten pak, netuše nic, sám od sebe řekl nám vlídně:
„Mužové, pospěšte přece! Vždyť jaká vás liknavost

takto
zdržuje? — Jiní už loupí a plení hořící Tróju —
vy však teprve teď sem z lodí vysokých jdete!“

Řekl — tu poznal náhle, vždyť odpověď, která mu dána,
nebyla jistá dosti, že do středu nepřátele padl.

Strnul a nazpět couvl a hlas svůj zarazil v hrdle.

Svědkiem buď, popeli trójský i poslední hranice
přátel,
že jsem při vašem pádu se nevyhnul střelám a pútkám,
nýbrž kdyby byl los tak stanovil, že jsem si bojem
zasloužil usmrcen být.

Pak rychle se odtrhnem odtud —
se mnou jen Ífitos kráčel a Peliás: onen byl stářím
slabý, Peliás mladý, jak Odysseus v boji ho zranil —
neboť veliký ryk nás k paláci královu volal.

Boj o hrad

Na hradě strašlivý boj se rozzuřil, jako by jinde
nebyl nikde už zápas a po městě nikdo už nemřel.

Vidíme nezkrotný svár: z nich na střechu útočí jedni,
jiní na dveře dole a chrání se štítovým krytem:

Opřou si žebříky o zeď a u samých veřejí domu
po příčkách lezou pracně a v levicích naproti střelám
k ochraně drží štíty a pravici chápou se římsy.

Trójané naproti nim zas veškeré kryty a věže
strhují z králova domu a zbraní touto se hájí,
vidouce nezbytný pád — již v posledním smrtelném boji
svalují zlacené trámy, tu pyšnou výzdobu předků.

Opětně jiných dav jsem za dveřmi paláce viděl
s mečem taseným stát a sevřeným šikem je hájit.

Znova se vzpruží náš duch — jdem na pomoc
královu sídlu,
příspěním posílit mužstvo a dodat zmoženým ducha.

Vchod tu byl tajnými dveřmi, jenž průchodní domácí
chodbou
spojoval královny síně, byl odhlehlý, zezadu domu.

Tudy se Andromaché, ta ubohá, brávala často

sama, kdy vzkvétala říše, a chodila k tehyni a tchánu,
s maličkým Astyanaktem tu kráčela k dědovi jeho.

Vkročím těmito dveřmi a vystoupím na vrchol střechy,
z které ubozí Teukři své marné házeli střely.

Věž tam do velké výše se tyčila z vrcholu střechy
k hvězdám, v průčelí stěny, a celou z ní viděti bylo
Tróju a řecký tábor i veškeré koráby jejich;
pákou kolem všude, kde vrchní poschodí věže
mělo jen slabou vazbu, ji z vysokých základů vyrvem,
strčíme do ní a svrhнем. I skáčí se s rachotem velkým,
střemhlav se na zem zřítí a zšíroka na Řeky spadne.
Avšak jiný šik zas nastoupí — nelení zatím
kámen a kdejaká zbraň.

Před samým paláce vchodem, hned u prahu, sápe se
Pyrrhos,

kovovým leskem zbroje se kmitaje, podoben hadu,
který vylézá ven, když nažral se otravných bylin,
po dobu zimních mrazů byv zkřehlý pod zemí ukryt.
Teď však svlékl kůži a omlazen leskne se mládím,
svinuje kluzký svůj hřbet a hrud svou vztyčenu drží,
vylézá k sluneční záři a trojklaným jazykem kmitá.

Perifás obr byl s ním, též vozataj otcových koní,
zbrojnoš to Automedón a veškeré junáctvo skýrské:
vrhnou se na dům králův a metají na střechu ohně.

Pyrrhos sám je v čele, již uchopil sekyru ostrou,
proráží tvrdý práh a z čepů veřeje páčí
kované; vylomí trám, pak pevné dubové fošny
prorazí, prolomí okno, jež velkým otvorem zeje.

Zjeví se vnitřek domu a dlouhé vidět je síně,
zjeví se příbytek králův a dávných vladařů trójských,
zřít je i ve zbroji lid, jak stojí při samém prahu.

Palác v prostorách svých je naplněn nářkem a zmatkem,
z daleka, z klenutých síní, se ozývá kvílení ženské,
žalné a jejich lkání se zaráží o zlaté hvězdy.

Zděšené ženy je vidět, jak tápají v prostorných síních,
v objetí berou dveře a vtiskují polibky na ně.

Dorází s otcovskou silou syn Achillův: závory, strážci
nijak ho nemohou zdržet. A brána se úderem břevna
viklá — pak vyrvaná z čepů se na zem kácejí křídla.

Cestu si násilím razí. I vynutí Řekové průchod,
vpadnou, pobijí strážce a proudem naplní palác...

Tak se ni zpěněný proud — když rozvodněn prolomí
břehy,
odstraní prudkým vírem hráz překážek stojících
v cestě —
neřítí přívalem dravým, když po širých dokola rolích
strhuje stáje i skot — já sám jsem viděl, jak Pyrrhos
s oběma Átreovci jak zběsilý na prahu vraždí.

Hekabu zřel jsem, sto žen, též Priama, kterak svou
krví
poskvrnil oltářní oheň, jež sám dřív zanítit bohům.

Padesát oněch ložnic, tak skvělá naděje vnuků,
slouповí, pyšné zlatem, jež barbarům odňato bylo,
strženo — v moci je Řeků, co nebylo spáleno ohněm.

Smrt Priamova

Snad se i na osud zeptáš, jenž krále Priama stihl.
Jakmile Ília zmar, jak spatřil rozbité dveře
u svých královských síní a komnaty nepřátel plné,
dávno už odvyklou zbroj ten stařec připínal marně

na plece vetché stáším a bezmocným mečem se pásal,
pospíchal v hustý dav svých nepřátel, připraven na smrt.

Uprostřed králova dvora a pod širou oblohy klenbou
veliký oltář se zvedal a poblíž prastarý vavřín
skláněl se nad onen oltář a obrazy penátů stínil.

Hekabé s dcerami svými si k tomuto oltáři marně
sedla, jak holubic shluk, jež před tmavou bouří se slétly.
Seděly stuleny k sobě a penáty v objetí měly.

Jakmile spatřila chotě, jak v junáckou výzbroj se oděl:
„Jaký to hrozný nápad, ó nebohý muži, tě přiměl
tuto si obléci zbroj?“ — tak zvolala. „Kam se to ženeš?
Nikoli! taková pomoc a takový obhájce není
platný v takový čas — byť sám byl tady můj Hektór.

Pojď přec a uchyl se k nám, nás všechny buď ochrání
oltář,
nebo tu zahyneš též!“

Tak volá hlasitě na něj,
potom přitáhne starce a usadí na svatém místě.

Hle, vtom z vražedných ran jen stěží se Pyrrhovi vyrval
Politéš, králův syn; skrz nepřátel davy a střely
uniká slouповím dlouhým a prochá komnatou prázdnou,
raněn — prudce ho stíhá a zbraní vražednou hrozí
Pyrrhos — již již ho drží a oštěp napřáhá k ráně.

Když už konečně před tvář a před oči rodičů doběh,
klesl a s proudem krve i vlastní vypustil život...

Teď se už konečně král, ač odevšad obklíčen smrtí,
nemohl zdržet déle a netlumil hněvu a hlasu:

„Za tak troufalý skutek a za zločin bozi at,“ zvolá,
„jestliže v nebi je právo a soudí takové činy,
vzdají ti patřičné díky a stejnou odměnou splatí,

že jsi mě donutil teď, bych viděl na vlastní oči
synovu smrt, můj otcovský zrak žes poskvřnil vraždou!
Neboť ni Achilleus sám, ježž za otce vydáváš lživě,
takto se nechoval ke mně, ač odpůrci: když jsem ho prosil,
ochrany šetřil a práva a vydal mi sinalé tělo
synovo, abych je pohřbil, a opět mě propustil domů.“

Zvolal takto ten kmet, pak bezmocným oštěpem
mrštil,
bez síly: zaduněl štít, však do kovu nevniklo kopí,
nýbrž v povrchu pukly jen uvázlo — hozeno marně.

„Tak tedy,“ zvolá Pyrrhos, „tak půjdeš s poselstvím
k otci,
Achillu Péleovci, a o mých hanebných činech,
o zvrhlém Neoptolemu mu vypravuj — pamatuj na to!
Teď ale zhyň!“

Tak pravil a k samému oltáři vlekl
starce, jenž celý se třásl a smekal v synově krvi —
levicí za vlasy chyt ho a mečem v pravici mávl
třpytným a po samý jilec jej starcovi do hrudi vrazil.

To byl Priamův skon, rád osudu schvátil ho tenkrát,
když už hořeti Tróju a hrad svůj klesati viděl —
mocný Asie král, kdys hrdý tolika zemí,
tolika národů pán — teď na břehu mrtvola velká,
z plecí utatá hlava a pouhé bez jména tělo.

*Helena * Venuše*

Teprv ve chvíli té jsem děsnou napaden hrůzou
strnul a drahého otce mi vstoupil na mysl obraz,
král když téhož věku tu krutou vypustil ranou
život před mým zrakem.

Těž Kreúsa přišla mi v mysl,
vydaná všanc, můj zpleněný dům, los malého Iula.
Pohlédnu zvědavě zpět, jak velký zástup je kolem.
Tam však nikoho z nich již nebylo: buďtože na zem
skočili, na smrt mdlí, neb zoufalí vrhli se v plamen.

Byl jsem už úplně sám, když náhle jsem Helenu zhlédl,
kterak zticha se skrývá a na místě odlehlém sedí
uvnitř Vestina chrámu — vždy požár jasně mi svítíl,
jak jsem porůznu chodil a cestu si k návratu hledal.

Helena bála se Tróů, že pro pád města se horší,
bála se mužova hněvu, ježž zradila, achájské pomsty:
proto ten společný zloduch i otčiny vlastní i Tróje
v ten si zalezl úkryt a k oltáři, ohava, sedla.

Vzplanul v duši mi žár, hněv vzkypěl, chci pomstít se
za pád
ubohé trójské vlasti a vykonat zločinnou pomstu:
„Tahle že živa i zdráva má Mykény spatřit i Spartu?
V získané vítězoslávě jak královna měla by kráčet,
manžela spatřit i dům, své rodiče, milené dívky,
v průvodu trójských paní a Trójanů, otroků jejich,
když i Priamos sám byl proboden, spálena Trója,
když i trójský břeh byl krví tolikrát skropen?!

Nikoli! Nesmí to být! — Vždyť jakkoli malá to sláva
vykonat nad ženou pomstu — a slavné to vítězství není —
přec jen pochválen budu, když po právu vykonám
pomstu,
jestli tu ohavu zničím, a těšit mě bude, když ducha
nasytím žarem pomsty a smírím popel svých druhů!“

Takové vyřáším hrozby a rozlícen vrhám se na ni —
vtom se mi milostná matka dá vidět docela zjevně,
jako až dosud nikdy, a jasným zazáří světlem

v temnotě, v podobě božské, jak bohům vidět se dáva
v kráse a velikosti své — pak pravou mě chopila rukou,
drží a z růžových úst jsem slyšel domluvu tuto:

„Synu, jaký to bol tě pudí k tak nezkrotným hněvům?
Proč se tu tolik sápeš? — A kde je tvá pečlivost o nás?

Nepůjdeš dohlédnout spíš, kdes zanechal Anchísa otce,
vetchého velkým stářím? — zda žena tvá Kreúsa živa?
Živ-li je Iulus tvůj? Vždyť kdejaké danajské šiky
odevšad kolem chodí — a kdybych nebyla dbala,
byl by je zahubil oheň a nepřítel proklál je mečem.

Nikoli protivná tvář té Lakónky, Tyndareovny,
nikoli Paridův hřích — jen bohů nepřízeň, bohů
tuto ti vyvrací říši a z kořenů Tróju ti kácí!

Pohlédni — já ti teď mrak, jenž před tvýma očima
prostřen,

smrtný zrak tvůj kalí se vlhkostí temnotu šíří,
z očí odstraním již — jen neboj se vykonat matčin
rozkaz a pokynů jejich se nezdráhej poslušen býti.

Tamhle, kde zbořené hradby a od kvádrů urvané
kvádry,
tamhle, kde spatřuješ kouř, jak vlní se, smíšený s prachem,
Neptunus bourá hradby a rozbíjí základy jejich
mocným trojzubcem svým, jímž vyvrací z kořene město.

Tam zas zuřivá Iuno je v popředí na Skajské bráně,
krunýř na hrudi majíc, a zuřivě od lodí volá
společný nepřítel dav.

Tamhle již Trítónská Pallas (jen pohleď!) na vrchu
hradu
sedí a z mraku se skvěje, tak strašná gorgonskou hlavou.

Ano i sám náš otec už dává vítěznou sílu
Řekům a pobízí bohy, by válčili naproti Tróům..

Honem, prohni, můj synu, a ukonči válečnou práci!
Bezpečně, při tobě jsouc, až na práh tě dovedu otcův.“

Řekla a zmizela máť, jež v noční se ukryla stíny.

Vidím přízraky děsné, jak hubí Ílion naše,
obří to postavy bohů.

Teprve tehdy jsem spatřil, jak mizí Ílion v ohni,
kterak neptunská Trója se od samých základů kácí.

Jako když venkovský lid kdes na hřbetě vysoké hory
podtíná starý habr a častými údery sekyr
o závod vyvrací jej — ten hrozivě do výše vztyčen,
pořád zachvívá listím a vrchem třese a kývá —
konečně podlehne přec, byť pomalu; naposled ještě
zalká a ze hřbetu hory, podtat, zřítí se na zem.

*Aeneas v domě otcově * Anchísés nechce odejít
z Tróje * Dvě znamení*

Sejdu, a božstvem veden skrz nepřátel řady a plamen,
unikám — oheň mne mívá a zbraň se mi uhýbá z cesty.

Avšak jakmile již jsem na práh otcova sídla
přišel, v starý náš dům, můj otec, jehož jsem toužil
nejdříve do hor vynést a jež jsem především hledal,
odepře živ být dále a osud vyhnanství snášet,
když teď zhynula Trója. „Však vy, v nichž doposud
proudí

bujará krev,“ tak dí, „a pevná ještě je síla,
útěk na mysli mějte!

Kdyby si bohové přáli, bych ještě tu naživu zůstal,
byli by tento náš dům nám chránili!

Dost je, až nazbyt,
jednu že viděl jsem zkázu a přežil dobytí města.
Takhle, ó takhle tu ležet mě nechejte, s bohem mi dejte!
Zůstanu sám, bych našel smrt, snad pocítí lítost
nepřítel, po plenu touže — mě nermoutí, ztratím-li
pohřeb!

Dříve již odporný bohům, svůj život darmo tu vláčím,
co mě byl otec bohů a vladař všelikých lidí
ovanul dechem blesku a ožehl plamenem jeho.“

Takto tam pořád mluvil a nechtěl z místa se pohnout.

My však, tonouce v slzách, jsme s Kreúsou prosili
snažně,
s Iulem, veškerym lidem, by otec v záhubu jistou
všecky nás nechtěl strhnout a urychlit kvapící osud.
Nechce a trvá na svém a zůstává na témže místě.

Do boje opět chci jít, a nešťastný, smrti si žádám —
jaká už jiná rada a jaký čekal mě osud?!

„Já že bych odejít mohl a tebe tu zanechat, otče?
Kterak z otcových úst ten hřích jen vyklouznout mohl?
Nechtí-li bohové nic z tak velkého zachovat města,
jestliže trváš na svém a těší tě k záhubě Tróje
přidat sebe i své — vchod k takové smrti je volný!
Zbrocený královou krví co nejdřív přikvačí Pyrrhos,
který před otcem syna, blíž oltáře zabíjí otce!

Proto-li, milostná matko, mě uprostřed zbraní a ohně
chráníš, abych tu viděl dav nepřátel řídit v mém domě,
abych syna i otce i manželku Kreúsu spatřil,
jeden jak v druhého krvi se válí, pobiti všichni? —
Zbraň sem, sluhové, zbraň! Den poslední zmožené volá.
Chci se zas k Řekům vrátit, chci nové zas vyhledat bitvy!
Nikterak dnešní den z nás bez pomsty nezemrou všichni!“

Opět se pásám mečem a chystám si na levou ruku
navléci zase svůj štít a znova pak vyrazit z domu.

Vtom mi však manželka má hned na prahu obejmě nohy
pevně a malého synka mi před tvář otcovskou zvedá.

„Jestliže na smrt chceš jít, též nás veď ke všemu s sebou,

pakli však, zkušený rek, máš nějakou naději ve zbraň,
nejdřív tento náš dům hleď hájiti! — Komu tu necháš
Iula, otce i ženu, již svou kdys manželkou nazvals?“

Tak tam hlasitě lkala a obydlí plnila křikem,
když vtom — divoucí div — nám náhlý úkaz se zjevil:
jak jsme ho drželi v rukou a smutně se dívali na něj,
náhle vidíme jasně, jak z temene synovy hlavy
lehký plamínek září a něžných se dotýká vlásků,
přítom jim neškodí nic a kolem spánků se šíří.

Zděšení chvějem se hrůzou a z vlasů hledíme oheň
setřást a proudem vod ten svatý plamínek zhasit.

Ale tu Anchísés otec, pln radosti, pohlédl k nebi,
pozdvihl k hvězdám dlaně a volal hlasitě takto:

„Jestli se, všemocný Iove, dáš pohnout nějakou

prosbou,
teď jen pohlédni na nás, a jestli jsme pro zbožnost hodni,
ještě nám znamení dej a potvrď jím zjevení toto!“

Sotvaže dokončil řeč, vtom zahřmělo s rachotem náhle
zleva a ohnivá koule se z nebes temnotou snesla,
vlekla za sebou záři a přelétla s přejasným světlem.

Nad střechem, jak jsem viděl, se vznášela vysoko letíc,
pak ale zářic jasně se v ídských ukryla lesích,
značí cesty nám směr, pak dlouhá po nebi brázda
svítí a veškereň kraj kol dokola zapáchá sírou.

Aeneas odchází z Tróje * Ztráta manželky Kreúsy

Tím byl přesvědčen otec a ze svého lůžka se zdvihl,
takto se modlil k bohům a vzýval posvátnou hvězdu:

„Již, již nelze mi dlít! Kam vedete, bohové otců,

půjdu, jen chraňte mi rod, vás prosím, chraňte mi vnuka!
Od vás tento je zjev, je Ílion v ochraně vaší.
Proto se vzdávám, synu, a neváhám za tebou jíti.“

Řekl, a požáru praskot už jasněji slyšeti bylo
městem a vlnivý žár až k nám již z ohně se valil.

„Nuže, můj milný otče, teď na mou šíji se polož,
sám si tě na hedra vložím — ta váha mi nebude těžká!
Ať již cokoliv jest, nám jedna a společná zhouba,
jeden nám bude i zdar.

Nechť Iulus maličký běží
po boku mém, však za námi choť nechť zpovzdálí kráčí!

Vy pak, sluhové moji, co pravím, v mysl si vštěpte:
Hned jak z města se vyjde, je pahorek, na němž je
dávny,

opuštěn, Cereřin chrám; blíž něho je letitý cypřiš,
který po řadu let byl pěstěn zbožnými předky.

U něho z různých stran se sejdeme na téměř místě.

Ty však si svátosti vezmi a penáty předků, můj otče!
Já, jenž z takové bitvy a nedávné seče jsem přišel,
nesmím se dotknout jich dřív, než v tekuté vodě si ruce
umyju.“

Já svou nakloním šíji a široká ramena svoje
navrchu pokryji rouchem a kůží z ryšavé lvíce,
na ně pak naložím břímě. — Tu k pravé ruce se přimkne
Iulus, půjde se mnou, však krokem nikoli stejným.
Za námi v patách jde žena. I kvapíme temnotou ulic.

Mne — v němž dávny už čas dešť kopí nebudil hrůzy,
nebudil zástup Řeků, když vyrazil v sražených řadách —
děsí teď každý šelest, teď každého zvuku se lekám,
stejně se o své břímě i průvodce úzkostně bojím.

Již jsem se blížil k bráně a myslil, celou že cestu
šťastně už za sebou mám, když najednou jako bych
slyšel
dupání přečetných nohou — sám Anchísés do dálky
hledě
temnotou: „Utíkej!“ zvolal, „ó utíkej! — už nám jsou
v patách!
Vidím bleskot štítů a kmitání kovových mečů!“

Nevím, který mi bůh v tom zděšení, příznivý málo,
odňal rozvahu mou, již zmatenou: zatímco prchám
šileně odlehlou cestou a známého směru se spouštím —
běda, tu osudem zlým choť Kreúsa byla mi vzata!
Stanula? — Zbloudila z cesty? — Či umdlením usedla
někde?

Nevím, však na oči mé již nikdy mi nepřišla nazpět.
Dřív jsem se neohléd po ní, ba ani si nevzpomněl na to,
až když k chlumu jsme došli, kde chrám je Cereřin svatý,
tam teprv scházela nám, když všichni už na místě byli,
zmizevši manželů svému i synovi, kteří s ní vyšli.

Komu jsem z lidí i bohů, pln zoufalství, nedával vinu?
Mohl být krutější bol, jež při zkáze Tróje jsem zažil?

*Aeneas vrací se sám do Tróje hledat manželku
Zjeví se mu její duch a věští mu budoucnost*

Iula, Anchísa otce i veškery penáty trójské
svěřil jsem věrným druhům a v hlubokém údolí ukryl,
vzal jsem si třpytivou zbroj a pádil jsem do města nazpět,
hotov vydat se zas všem náhodám, prochodit znova
veškery ulice trójské a všanc dát opět svůj život.

Nejdřív vyšel jsem k hradbám a k temnému průchodu
brány,

z něhož jsem vykročil dřív, své stopy jsem hledal a po
nich
zpět jsem za noci kráčel — a bystře je očima hledal.

Všude mě jímá hrůza, i mlčení samo mě děsí.
Vracím se ke svému domu, zda tam by snad, tam by snad
vešla —
tam však už Řekové vtrhli a zabrali celý můj palác:
vtom již hltavý plamen až po střechu valil se větrem,
hned pak vyšlehl nad ni, a žár až k obloze sálal.

Potom ke hradu přijdu a k paláci Priama krále.
Již jsou podloubí prázdná a v ochranném Hérině chrámu
za strážce Odysseus krutý a starý Foiníx byl zvolen,
aby tam hlídal lup: tam odevšad poklady trójské
vzaté z hořících svatyň a posvátné obětní stoly,
měsidla z ryzího zlata a zabrané koberce vzácné
snášeny jsou — dav zděšených žen stál v pořadí dlouhém
s množstvím trójských chlapců.

Ano, já odvahu měl též hlasitě do noci volat,
ulice křikem jsem plnil, však marně jsem pronášel smuten
jméno Kreúsy své, již volal jsem opět a opět.

Co ji tak šíleně sháním a v ulicích bez konce běhám,
nešťastný Kreúsin přízrak a stínová podoba její
před oči vstoupila mi, však postavou větší než dříve.
Strnul jsem, vlasy mi vstaly a hlas se mi zarazil v hrdle.

Přízrak pravil tu ke mně a snímal starosti z mysli:
„Copak platno ti jest, v tak šíleném tonouti hoři,
drahý manželi můj? — Vždyť není to bez vůle bohů:
osud nesvolil ti, bys Kreúsu odvedl s sebou,
ani ten mocný Zeus, jenž vysokým Olympem vládne.

Budeš blouditi dlouho a brázdit nezměrné moře,
přijsi pak do Hesperie, kde žírná vzdělaná pole

protéká etruský Thybris a teče povlovným proudem.
Tam tvá Štěstěna jest, tvé království s královskou
chotí.

Proto už osuš slzy a pro drahou Kreúsu neplač!
Neuzřím myrmidonské ni dolopské paláce pyšné,
aniž v otroctví půjdu, bych řeckým sloužila ženám,
božské Venuše snacha a Dardanka:
velká rodička bohů mě poutá ve vlasti této.

Teď buď zdrav — náš společný syn buď vždycky ti
drahý!“

Kreúsa po těchto slovech se ztrácela — ačkoli s pláčem
chtěl jsem mnoho jí říci — a mizela do vzdušných vánků.

Třikrát jsem učinil pokus, bych objal ji okolo krku,
třikrát uchopen marně mi z rukou unikl přízrak,
podobný prchavým snům neb lehkým vzduchovým
vlnám.

Aeneas odejde do ídských hor

Teprv když minula noc, jsem ke svým druhům se
vrátil.

Tam jsem s podívem shledal, jak nových přátel mi velké
množství přibýlo již, dav trójských matek i mužů,
shluklý to k vyhnanství lid, jenž v srdci mi vzbuzoval
soucit.

Dav ten se odevšad sešel, jsa hotov duchem i jměním
se mnou do světa jít, ať kamkoli popluji mořem.

Již též Dennice jasná se zjevila z vrcholů Ídy
nesouc novy nám den.

Lid řecký obsadil zatím
veškeré městské brány, a nebylo naděje v pomoc.
Odejdu, uchopím otce a do hor pospíchám ídských.